

32. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(Jaak. 3: 11 – 4: 6)

”Veljet, samasta lähteestä ei pulppua makeaa ja karvasta vettä. Ei viikunapuussa kasva oliiveja, vai mitä veljeni? Samoin ei suolaisesta lähteestä juokse makeaa vettä. Kuka teistä on viisas ja ymmärtäväinen? Esittäköön hän osoitukseksi hyvästä vaelluksesta tekonsa, sävyisästi, niin kuin viisas tekee. Mutta jos teidän sydäntänne hallitsee katkera kateus ja riidanhalu, älkää vastoin totuutta kerskuko kuvitellulla viisaudellanne. Sellainen ei ole ylhäältä tulevaa viisautta, vaan maallista, ihmisistä tulevaa, pahojen henkien viisautta. Sillä siellä, missä kateus ja riidanhalu vallitsevat, on myös hillittömyyttä ja kaikenlaista pahaa. Mutta ylhäältä tuleva viisaus on puhdasta ja pyhää, ja niin se myös rakentaa rauhaa, se on lempeää ja sopuisaa, täynnä armahtavaisuutta ja hyviä hedelmiä, se on tasapuolista ja teeskentelemätöntä. Vanhurskauden siemen kylvetään rauhan tekoina, ja se tuottaa hedelmän niille, jotka rauhaa rakentavat. Mistä teidän keskinäiset kiistanne ja taistelunne syntyvät? Mistäpä muusta kuin haluistanne, jotka käyvät taistelua teidän ruumiissanne. Te himoitsette, mutta jätte vaille, kiihkön ja kateuden vallassa te vaikka riistätte hengen toisiltanne, mutta ette silti saavuta päämääränne. Te taistelette ja iskette yhteen, mutta jätte vaille, koska ette pyydä. Ja vaikka pyydätte, te ette saa, koska pyydätte väärässä tarkoituksessa, kuluttaaksenne kaiken mielihaluissanne. Te uskottomat! Ettekö tiedä, että rakkaus maailmaan on vihaa Jumalaa kohtaan? Joka tahtoo olla maailman ystävä, asettuu Jumalan viholliseksi. Vai luuletteko, että Raamattu syyttää sanoo: ”Mustasukkaisen kiihkeästi hän halajaa henkeä, jonka on meihin pannut”? Mutta vielä suurempi on se armo, jonka hän antaa. Siksi Raamattu sanoö: -Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrylle hän antaa armon.”

Edeltävässä tekstissä Jaakob varoittaa käyttämästä puhetta ihmisten kiroamiseen. Hän toteaa, että me toimimme väärin, kun samalla suulla ylistämme Jumalaa ja kiroamme ihmisiä. Tekstimme alku osoittaa käytännön esimerkein, että näin ei saa toimia. Vesilähteet ovat elintärkeitä sellaisessa kuivassa maassa kuin Palestiina. Mutta vesilähde ei voi tuottaa kahta erilaista vettä. Samoin kukin kasvi tuottaa omia hedelmiään, ei muiden kasvien hedelmiä.

Seuraavaksi Jaakob siirtyy käsittelemään viisautta. Voi olla, että hän käsittelee tässä myös opettajan asemaa, mistä hän kirjoitti luvun kolme alussa. Juutalaisuudessa opettajaa pidettiin ”viisaana miehenä”.

”Kuka teistä on viisas ja ymmärtäväinen?” Tähän kysymykseen Jaakob vastaa seuraavissa jakeissa. Sisimmältään Jaakobin teksti on Vanhan testamentin viisauksesityksen mukaista, mutta se muistuttaa myös Paavalin ensimmäisen Korinttilaiskirjeen lukuja 1 – 4.

Viisaus tulee esille ihmisen toiminnassa, sen on oltava sävyisää. Sävyisään käytökseen kuuluvat lempeys, maltillisuus, kohteliaisuus ja nöyryys. Nämä asiat korostuvat myös Jeesuksen ja apostoli Paavalin opetuksessa. ”Totuus” tarkoittaa tässä kristillisen opetuksen mukaista toimintaa, näin toimii viisas mies. Tässä jälleen tulee esille Jaakobin kirjeen pääteema, uskon on tultava näkyviin tekojen kautta.

Kristillisen viisauden vastakohtana on maallinen viisaus. Sitä on kateus ja riidanhalu, jota seuraa hillittömyys ja kaikenlainen paha. Nämä mainitut asiat löytyvät esimerkiksi apostoli Paavalin ”paheitten luettelosta” (2. Kor. 12: 20). Tällaisia luetteloita käytettiin opetuksen apuna.

Jaakob uudelleen toistaa, millaista on oikea viisaus: ”Ylhäältä tuleva viisaus on puhdasta ja pyhää, ja niin se rakentaa rauhaa, se on lempeää ja sopuisaa, täynnä armahtavaisuutta.” Jaakobin mukaan rauhan teoissa kylvetään ”vanhurskauden siemen”.

Tekstimme loppuosassa Jaakob kertoo, mistä kiistat syntyvät. Ne syntyvät ihmisen haluista, himoista, kiihkosta, kateudesta, kyvyttömyydestä pyytää. Viimeksi mainittu heijastaa kyvyttömyyttä rukoukseen. Lisäksi jos pyydetään, niin se tehdään ”väärässä tarkoituksessa”. Rukouksessa ei pyydetty Jumalan armoa vaan jotain ihmistä miellyttävää asiaa. Myöhemmin Jaakob käsittelee oikeaa pyytämistä (Jaak. 4: 7 – 10). Tekstin taustalla ovat todennäköisesti kiistat seurakunnan sisällä, seurakuntalaisten kesken.

Sitten Jaakob nimittää kirjeen vastaanottajia sanalla ”uskottomat”. Vanhempi suomennos on ”avionrikkajat” tai ”huorintekijät ja huorat”. Tässä uskottomuus Jumalalle nähdään samana asiana kuin aviorikos. Tämä ankara näkemys löytyy Vanhasta testamentista (Jer. 3: 9; Hes. 16; Hoos. 3: 1). Samalla se heijastaa myös Jeesuksen opetusta (Matt. 12: 39; 16: 4; Mark. 8: 38). Jumalan ja ihmisen suhde kuitenkin eroaa ihmisten välisestä suhteesta. Jumala edelleen rakastaa langennuttakin ihmistä. Langenneen ihmisen tehtävä on vastata tähän rakkauteen uudistamalla suhde Jumalan kanssa.

”Mustasukkaisen kiihkeästi hän halajaa henkeä, jonka on meihin pannut.” Tällaista tekstiä Vanhassa testamentissa ei ole. Voi olla, että Jaakob on lainannut jotain apokryfistä tekstiä tai Vanhan testamentin kadonnutta kreikkannosta. Sana henki viittaa Jumalan puhaltamaan elämän henkäykseen,

Pyhään Henkeen (1. Moos. 2: 7). Etsiessämme Pyhää Henkeä me saamme koko Pyhän Kolminaisuuden.

”Jumala on ylpeitä vastaan mutta nöyrille hän antaa armon” on lainaus Sananlaskuista (Sananl. 3: 34). Samaa tekstiä käytti myös apostoli Pietari (1. Piet. 5: 5). Tässä on suora kehotus olla nöyrä.

Päivän evankeliumi

(Mark. 11: 22 – 26)

”Herra sanoi: ”Uskokaa Jumalaan. Totisesti: jos joku sanoo tälle vuorelle: ”Nouse paikaltasi ja paiskaudu mereen!”, se myös tapahtuu, jos hän ei sydämessään epäile vaan uskoo, että niin käy kuin hän sanoo. Niinpä minä sanon teille: Mitä ikinä te rukouksessa pyydätte, uskokaa, että olette sen jo saaneet, ja se on teidän. Ja kun seisotte rukoilemassa, antakaa anteeksi kaikki mitä teillä on jotakuta vastaan. Silloin myös teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa teille rikkomuksenne anteeksi. Jos te ette anna anteeksi, ei teidän taivaallinen Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne.”

Ennen tämänpäiväistä tekstiämme Pietari kiinnitti Jeesuksen huomion siihen, että viikunapuu oli kuivettunut. Tähän vastauksena Jeesus sanoi: ”Uskokaa Jumalaan”. Tämä voidaan ymmärtää myös kysymyksenä ”uskotteko Jumalaan”. Jeesuksen voima tehdä jotakin perustui siihen yhteyteen, mikä Hänellä oli rukouksessa Jumalaan. Tämän yhteyden Hän halusi jakaa seuraajilleen.

”Jos joku sanoo tälle vuorelle: ”Nouse paikaltasi ja paiskaudu mereen!”, se myös tapahtuu. Todennäköisesti tällä lauseella Jeesus viittaa rukouksen voimaan silloin, kun se on lausuttu uskossa. Todellakin, ihmeitä tapahtuu uskon voimalla. Kirkon opettajat näkevät tässä kohdassa vuoren ylpeytenä. Uskon avulla ylpeys voidaan voittaa ja ihminen voi olla yhdessä Jumalan kanssa. Jotkut tutkijat ymmärtävät, että paikka, missä viikunapuu kuivettui, oli näköetäisyydellä Jerusalemin temppelistä, joka sijaitsi vuorella. Silloin sanonta vuoren paiskautumisesta voisi olla kehotus uskoa Jumalan antamiin profetioihin.

Jeesus kiinnittää huomiota anteeksiantoon. Silloin, kun me rukoilemme, meidän on ensin annettava anteeksi. Matteuksen evankeliumissa Jeesus toteaa Isä meidän -rukouksessa, että ”mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meille velassa” (Matt. 6: 12). Rukouksen jälkeen Hän toteaa, että antaessamme anteeksi toisille ihmisille, Jumala myös antaa meille anteeksi, mutta jos emme anna anteeksi, niin ei Jumalakaan anna meille anteeksi (Matt. 6: 14 – 15). Osasta Markuksen evankeliumin käsikirjoituksista tämä viimeinen maininta (jae 26) puuttuu.